

• FØROYA • SOCIAL-DEMOKRAT

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BRÓÐURSKAPUR

Nr. 9.

Lýsingaprisur fyri þettireglu: 30 oyri, á forsiðuni,
20 oyri, á 3. og 4. síðu. Vio stórrí lýsingum fæst
ávissluttur í prísnum.

Tírsdag hin 27. februar 1934.

Kostar kr. 1,50 fjóðringsárið + Porto. Blaðið
verður bílagt á posthúsinum, brævasvarstøðum
og skrivstovuni. Telf. 143.

8. árg.

Demokratiets Fremtid.

Af K. K. Steincke.

II.

Man skulde paa Forhaand forsværge, at den skildrede Idé-verden, den særlige kommunistiske eller nazistiske Mentalitet, skulde være egnet til at bægge sig dansk Folkesind, men ikke desto mindre viser — foruden mange Tidsskrifter — endog betydende Blades Kometter baade med Kommunisme og Facisme, at de Forretningsmænd, der behersker denne Del af Pressen, vejrer Profit dels ved denne Leffen med Partier, baseret paa Knægten af Aandsfriheden, paa Had, Vold og Terror, dels ved en temmelig systematisk, omend forsigtig, Underminering af Folkestyret gennem en stadig Latterliggørelse eller Miskendelse af Demokratiet, dels endelig ved en snedig Udnyttelse af Skattestryk, som om Forholdene i Rusland, Tyskland, Polen eller Italien i saa Henseende var misundelsesværdige! Naar man tager Tidens Tryk og de mange Vanskeligheder i Betragtning, er det derfor efter min Mening en fuldkommen Misforstaaelse, at disse forskellige kulturfjendtlige og frihedsdræbende Bevægelser skulde være saa helt uden Sangbund i Danmark, eller at der her ikke skulde blive Rum for det Had mellem Klasser eller endog Personer, som er Forudsætningen for, at slige Bevægelser kan trives.

Det forekommer mig tværtimod tillige, at Historien, at tidligere Revolutioners Gang i Forbindelse med det lille Danmarks store Afhængighed af Omverdenen og de demokratiske Partiers indbyrdes Optreden netop giver Grund til at frygte, at disse Bevægelser — støttet af Overklassens Had til Demokratiet — ogsaa vil vinde frem her og takket være større og større Kredses Mentalitet samt gennemgribende Uvidenhed tillige vil vinde mere og mere Magt til Skade baade for Demokratiet og for Aandsfriheden, saavist som netop de 2 nævnte Bevægelser ogsaa i den Forstand har gjort afgørende Brud paa hidtidig Moralopfattelse at de overhovedet ikke lægger Skjul paa, at Magten har man ikke alene for at bruge den, men netop for at misbruge den, medens dets Presse daglig beskylder hverandre for at misbruge den.

Og hvis man da vil spørge mig: Er der da efter din personlige Mening ingen Mulighed for en fortsat rolig Udvikling under demokratisk Styre? saa vil jeg svare, at forudsat at man ikke i den store Verden snart bliver enig om Samarbejde, Nedrustning og en fornuftig Told- og Pengepolitik, driver Europa hen mod en ny ødelæggende Krig, og i Forhold til disse Rædsler og deres Følger for hele den europæiske Civilisation er Spørgsmaalet om Demokratiets Stilling saa temmelig ligegyldigt.

Undgaar vi imidlertid dette Vanvid, tror jeg ikke, at Demokratiet foreløbig har nogen Frem-

tid i de Stater, hvor Diktaturen allerede er indført; thi Diktaturet vil for eller senere støtte sig til den økonomisk herskende Klasse foruden til Militærmagten, og i Kraft af dets Undertrykkelse af Aandsfriheden i dennes forskellige Former vil det endvidere lægge Hovedvægten paa en »Opdragelse« eller rettere en Præparering af den opvoksende Generation, saaledes at enhver Opposition vil have meget vanskelig ved effektivt at gøre sig gældende. Men dette vil igen sige, at den undertrykte Befolkning — herunder først og fremmest Kvinderne —, uanset at denne stigende Grad vil mærke Tryk fra oven, vil være berøvet enhver praktisk Mulighed for at afryste Aaget, lige til den Dag, da Diktaturet af andre — indre eller ydre — Grunde maatte bryde sammen.

Derimod tror jeg ikke stærkt: paa Diktaturet i de Stater, der fra gammel Tid er vænnet til Folkestyret og de demokratiske Rettigheder: Forenings- og Forsamlingsfrihed, Pressefrihed, Troetsfrihed o.s.v., og det er da ogsaa betegnende, at det i Virkeligheden kun har vundet Magten i de Lande, der aldrig eller kun i kort Tid har været demokratisk regerede, og hvor Demokratiet endda ikke har haft Flertallet, medens de gamle demokratiske Lande som England, Frankrig, Svejs, Holland og de nordiske Stater, skønt næsten i samme Grad ramt af Verdenskrisen, vel maa slaa baade med Kommunismen og dens Folgesvend Facismen og navnlig med Bourgeoispressen Leffen med disse Bevægelser, men dog ikke kan siges at være direkte truet af Diktaturet fra nogen af disse Sider; dertil er baade Folkestyret og Aandsfrihedens Værdi alligevel for indgroet og Uviljen mod Forbud og personlig Tvang for stor.

Man Faren er der selvfølgelig navnlig hvis Verdenskrisen fortsættes, og man ikke fra demokratiske Partiers Side enes paa 3 Hovedpunkter:

Det første og vigtigste er Beskæftigelsesproblemet. Det maa overfor dette gaa op for langt videre Kredse end nu, at vi er inde i en Overgangstilstand ikke alene for den privatkapitalistiske Samfundsform, men tillige for den Kultur, der er opbygget paa et Aarhundredes Fremskridt. Og som den meget konservative Redaktør Estrup i denne Forbindelse med Rette gør opmærksom paa: Det er her i første Række den opvoksende Ungdoms Mentalitet og Forhold, man skal se paa. — Tager Demokratiet sig ikke sammen til Fordel for denne Ungdom økonomisk og kulturelt, er dets Fremtidssigter mindre og mindre lyse.

Men det ulykkelige er her, at hele den borgerlige Del af Demokratiet langt ind i Fagbevægelsens Lejr ikke for Alvor er klar over, hvor skæbnsvanger for hele Udviklingen — økonomisk, politisk og moralsk — det er, at Ungdommen i stigende Grad goes arbejdsløs, og ikke

mindst gælder dette, synes det mig, Landbodemokratiet, skønt det ikke mindst er Landboudommen, der driver ind til Byerne og proletariseres. Knurrende vedtager man Understøttelser, der baade principielt og praktisk er utilfredsstillende, men noget alvorligt for at løse Beskæftigelsesproblemet kan man ikke enes om. Og dette bliver dog ganske nødvendigt, hvis Ungdommen ikke skal havne hos Kommunisterne eller Nazisterne, ikke fordi disse har Beskæftigelse at byde paa, bortset fra Tvangsarbejde, men de driver en fanatisk Artaation, der ganske vist baade er lovmæssig og kulturfjendtlig, men som netop bygger paa den Mentalitet, der efterhaanden maa besjæle den arbejdsløse og udsigtsløse Unge.

Det andet om end langt mindre vigtige Hovedpunkt er Tilretteleggelsen af Forfatningen, saaledes at denne virkelig kan bruges til det Samarbejde mellem Interesser og Partier, som er den nødvendige Forudsætning for en rolig Udvikling i vanskelige og særlig i nedadgående Tider. Vi ligger selv her i dette lille Land, der ikke en Gang er paa Størrelse med Berlin, og slaa i 6—7 Partier med tilhørende Presse, der ligefrem skal leve af lyve om hverandre, og med 2 politiske Ting med forskelligt Flertallet! Det har vi Raad til i en Tid, der kræver Handling og atter Handling — i Stedet for et uendeligt Tovtrækkeri med al den Uærlighed, der følger af den nuværende forfalskede Parlamentarisme.

Og det 3dje Punkt er dette, at Demokratiet lærer at bruge sin Magt, ikke at misbruge, men at bruge den i de Idærs Tjeneste, som Grundloven netop har givet Udtryk: Troetsfrihed, Pressefrihed, Forsamlings- og Foreningsfrihed m.v., kort sagt afgørende beskytte Aandsfriheden og den frie Kritik. Paa de fleste af disse områder har Demokratiet nemlig altid, endvg i disse oprevne Tider, vist en Lammefromhed, der efter min Opfattelse, hvis den fortsættes under samtidig økonomisk Sammenbrud, er dræbende for Demokratiet selv. Thi Frihed er ikke det samme som Tøjlesløshed, ligesom Ansvar for ens Handlinger ikke er det samme som Censur. I misforstaaet Frisinds Interesse har man her fra demokratiets Side — som jeg Gang paa Gang har fremhævet det i de sidste 20 Aar — tolereret alt lige fra det rene Svineri i Revyer, Viser, illustrerede Blade o. s. v. (for at tjene Penge paa at undergrave Ungdommens Moral uden at gavne noget som helst) — lige fra alt dette indtil oplagt lovmæssig og lige saa taabelige som groft injurerende Angreb paa Demokratiets ansvarlige og bedste Mænd. Skønt man godt véd, at ogsaa ledende Modstandere er baade dygtige og hæderlige, behandler man hinanden — særlig gennem Pressen — som Idioter eller Forbrydere og trækker derved hele det offentlige Liv ned i Solen. Ja, man har endda op-

draget Paatalemyndigheder og Dønstole til en Moral, hvorefter ærerørige Angreb paa de valgte Myndigheder eller meningsløse Bestikkelser for Korruption, Bestikkelse eller anden Svindel selv mod de øverste Ansvarshavende nærmest betragtes som ligegyldigt — i Kraft af en ganske ulovhjemlet og meningsløs Teori om, at i politisk Polemik eller i Pressens Omtale af Politikere, i det hele taget af det offentlige Livs Mænd, gælder Ordernes almindelige Værdi og Betydning slet ikke — medens Publikum derimod stadig skal tro, at Løgn er Sandhed, Hykleri ærlig Forargelse! De Ansvarlige behandles i Virkeligheden saaledes under Pressens næsten enstemmige Tilslutning, at man faktisk hidtil kun er blevet gjort yderligere til Gryn ved at søge at værne sin Ære, — hvilket forøvrigt ogsaa vilde være for uoverkommeligt. Denne sløve politiske Moral er netop lige noget for de forskellige kommunistiske eller facistiske Forfattere eller Talere, som netop for Tiden ganske fanatisk misbruger Pressefriheden og Talefriheden til at haane det Demokrati, de kan lakke for den, og til at vælte de ansvarlige Mænd rundt i Skarnet! — At denne hykleriske Taktik samtidig opholder Folket — og da særlig Ungdommen — mod dets egne Tilfidsmænd eller Myndigheder, som i Frihedens misbrugte Navne praktisk taget maa lide sig i alt af dem, hvis eget Program først og fremmest er at knuse denne Frihed, er for mig et typisk Tegn paa Demokratiets Slovhed og Ligegyldighed samt Smaatskaenhed. Se blot Modtagelsen af de sidste 3 Love imod kommunistiske og nazistiske Udskejelser.

Der kræves med andre Ord her en grundig Revision af Tankegangen samt forøvrigt ogsaa af Presseløsen og af Procesmændens saaledes at det offentlige Liv bliver Alvor og Ansvar og Pressefrihed ikke det samme som hensynsløs Tøjlesløshed!

Paa disse Betingelser tror jeg paa en fortsat rolig Udvikling af Folkestyret i de gamle demokratiske Lande, altsaa paa Demokratiets Fremtid.

Men svigter disse Betingelser, eller — endnu værre — kommer der en ny Verdenskrig, tror jeg ikke paa Demokratiets Fremtid i en overskuelig Aarrække. Noget andet er, hvis man vil tænke i Aarhundreder; thi i det lange Løb er der ingen Tvivl, medmindre hele vor Kultur gaar under i Kaos.

Man bør dog herved erindre, at Grunden til den nuværende Verdensmisère jo nok er Fattigdom, men Fattigdom paa Grund af Overflod, altsaa ingen Mangel paa Evne til at producere Livsgoder. Tværtimod! Kun et forrykt Arbejds- og Fordelingssystem. Grundlaget for en — endda langt højere materiel Kultur end vor nuværende — er altsaa til Stede, og saavist som den materielle Kultur igen er en Forudsætning for Aandskulturens

Blomstring — ikke blot i Højden, men navnlig i Bredden, er det ikke i det lange Løb, Tvivl om Demokratiets Sejr.

Det er nemlig, set i Historiens Lys, saa soleklart rigtigt netop i det lange Løb, hvad det ansete Blad »Göteborg Handels- og Søfartstidende« i Fjor skrev under Polomiken med Gøring: Stadig troer Talsmændene for Vold, at de dræber Tanken ved at paabyde Stillehed. Og stadig tager de fejl. Tanken dør aldrig, Frihedssangen stlner aldrig. Vold vinder aldrig.

Konflikten.

Fra Formanden for Føroya Fiskimannafelag har vi faaet tilsendt følgende Redegørelse for Konflikten mellem Føroya Fiskimannafelag og Færøernes Rederiforening:

Da det er kommet til vor Kundskab, at der hersker en Del Uklarhed vedrørende Konflikten mellem Føroya Fiskimannafelag og Færøernes Rederiforening anser vi det for formaalstjenligt her at fremsætte en Redegørelse.

De af F. F. for Forligsmanden fremsatte Punkter gik ud paa følgende:

- 1) at der ombord paa hvert Skib skal være en Laste-mand, og at denne skal lønnes som den bedste Fisker. Lønnen fradrages af den fælles Fangst,
- 2) at Skipperen ikke maa afdrage en mindrearig Fisker for en halv Part imod For-hyrringskontrakten,
- 3) at en Lærling maa medtages paa hvert Skib,
- 4) at Mandskabet skal have Ret til at sejle med Rederens Fartøj til anden Havn for der at afhænde sin Andel i Tilfælde af Fradeling,
- 5) at Mandskabet skal have fri Rejse til og fra Skibet ved Fiskeriets Begyndelse og Afslutning,
- 6) at Ferien efter endt Syd-landsfiskeri skal være 14 Dage, og at Mandskabet i denne Tid skal være helt fri fra alt Skibsarbejde,
- 7) at Motorpasserens Hyre skal dreje i den Tid, han efter endt Fiskeri renser og smører Maskinen jfr. For-hyrringskontrakten,
- 8) at Mandskabet skal have fri fra al Løsning og Læsning undtaget dettes Andel af Fangsten,
- 9) at der skal indføres en bedre Spiseløst om Bord,
- 10) at Afregning og Betaling skal ske til 15. Okt. og 15. Dec., i Stedet for til 30. Okt. og 31. Dec.
- 11) at Tilskudet til en paataent Fiskeriekspedition til Øst-grønland maa ordnes saaledes, at Beløbet ifølge For-hyrringskontrakten fragaar med ¼ % af den fælles Fangst.

Efter en meget langvarig og indgaaende Mæglingsforhandling